

Riving og oppføring av våningshus Fosnaneset – arkeologisk rapport

Gnr. 106 Bnr. 3, Karmøy kommune
2020/45036 Rapport 2020

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Rammene for undersøkelsen	6
2.1	Bakgrunn	6
2.1.1	Bakgrunnen for undersøkelsen	6
2.1.2	Planområdet	6
2.1.3	Tidligere registrerte kulturminner i området	7
2.2	Metode og faglige rammer	10
2.2.1	Overflatesøk	10
2.2.2	Prøvestikking	10
2.2.3	Innmåling	10
2.2.4	Periodeinndeling	11
2.3	Praktisk informasjon	12
2.3.1	Deltagere og tidsbruk	12
3	Undersøkelsen	13
3.1	Generelt om undersøkelsen	13
4	Konklusjon	16

Figurliste

Figur 1: Planområdet plassering i Rogaland.	6
Figur 2: kart over kulturminner i området	7
Figur 3: Planområdet ved Vollvika	13
Figur 4: LiDAR kart over planområdet med dagens havnivå.	14
Figur 5: Flyfoto med plangrensen påført.....	14
Figur 6: Kart over prøvestikk	15
Figur 7: Fotokart.....	19

Tabelliste

Tabell 1: Liste over kulturminner i nærområdet.....	9
Tabell 2: Periodeinndeling brukt i rapporten.	11
Tabell 3: Liste over prøvestikk.....	18
Tabell 4: Liste over foto	19

Vedlegg

Litteraturliste

Prøvestikkliste

Fotoliste

Generell informasjon

Navn på sak:	Riving og oppføring av våningshus gnr 106, bnr 3		
Saksnummer:	2020/45036	Registreringsår	2020
Saksbehandler:	Marianne Enoksen		
Tiltakshaver:	Mindre privat		
Entreprenør:			
Feltarbeid utført:	06.08.2020	Ved:	Isabel F. Berget Christopher F. Kvæstad
Etterarbeid utført:	12.08.2020	Ved:	Christopher F. Kvæstad

Kommune:	Karmøy	Gårdsnavn/gnr.	Fosnaneset (106)	Bnr.	3
-----------------	--------	-----------------------	------------------	-------------	---

Faglige konklusjoner:

☐	Planen er i konflikt med automatisk freda kulturminner	Askeladden ID	Type funn
	Kulturminner påvist på denne undersøkelsen		
	Tidligere kjente kulturminner innenfor planområdet		
☐	Undersøkt med tanke på dispensasjon uten vilkår		

☒	Planen er ikke i konflikt med automatisk freda kulturminner
-------------------------------------	--

Befart av Arkeologisk museum / UiS	Dato:		Ved:	
---	-------	--	------	--

Merknader	
------------------	--

Forord

Kulturavdelingen ved Rogaland fylkeskommune er førsteinstans og den regionale kulturminnemyndigheten. Fylkeskommunen har, med få unntak, det formelle forvaltningsansvaret for alle kulturminner. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for å gjennomføre arkeologiske registreringer av automatisk freda kulturminner.

Etter å ha mottatt en plan gjør fylkeskommunen en faglig vurdering om planen kan komme i konflikt med kjente og ukjente automatisk freda kulturminner. I områder der det er potensiale for konflikt, kan det bli nødvendig med en arkeologisk registrering. Med automatisk freda kulturminner menes alle kjente og ukjente kulturminner som dateres til før 1537, samiske kulturminner eldre enn 100 år og stående byggverk eldre enn 1649. Arkeologiske registreringer er hjemlet i Kulturminnelovens § 9, 1. ledd.

I denne rapporten er resultatene fra den arkeologiske registreringen presentert. Rapporten gir opplysninger om arbeidet som ble utført, hvilke typer kulturminner som ble funnet og utstrekningen av disse.

En god oversikt over de vanligste typene av kulturminner i Norge finnes i boka «Kulturminner i Norge» av Harald Jacobsen og Jørn-R. Follum.

1 Sammendrag

Undersøkelsene ble gjennomført av Isabel Furesund Berget og Christopher F. Kvæstad 06.08.2020.

Det ble i alt satt 6 prøvestikk, der ingen var funnførende. Det ble funnet flint i 3 av prøvestikkene, men de tolkes ikke som bearbeida. To av flintbitene ble funnet i et område med påførte/ forstyrrede masser.

Planen er ikke i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

2 Rammene for undersøkelsen

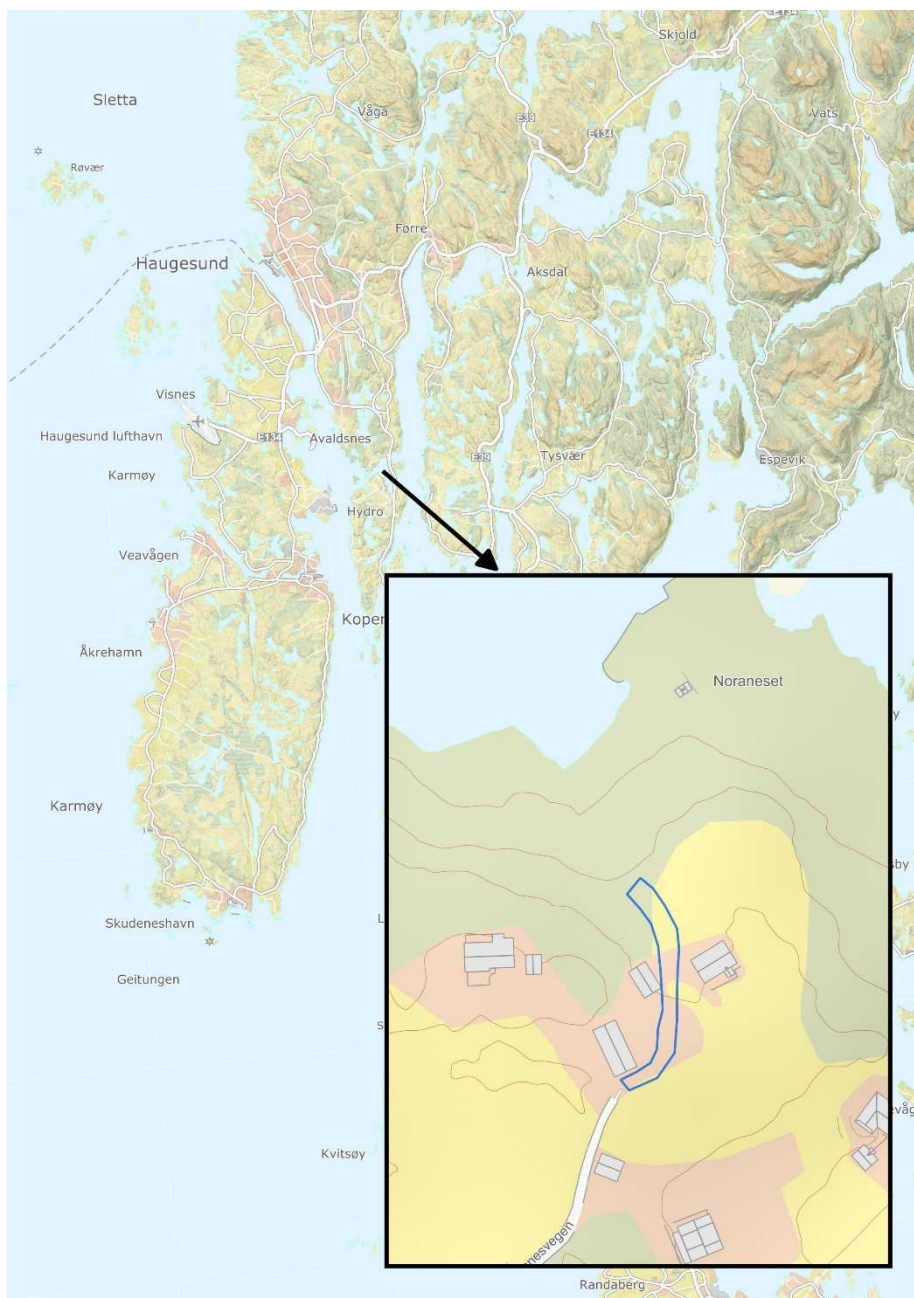
2.1 Bakgrunn

2.1.1 Bakgrunnen for undersøkelsen

Bakgrunnen for planen er rivning og oppføring av nytt våningshus, og etableringa av adkomstveg ned mot sjøen i nord.

2.1.2 Planområdet

Planområdet ligger på Noraneset, lengst nord på Fosnaneset i Karmøy kommune.

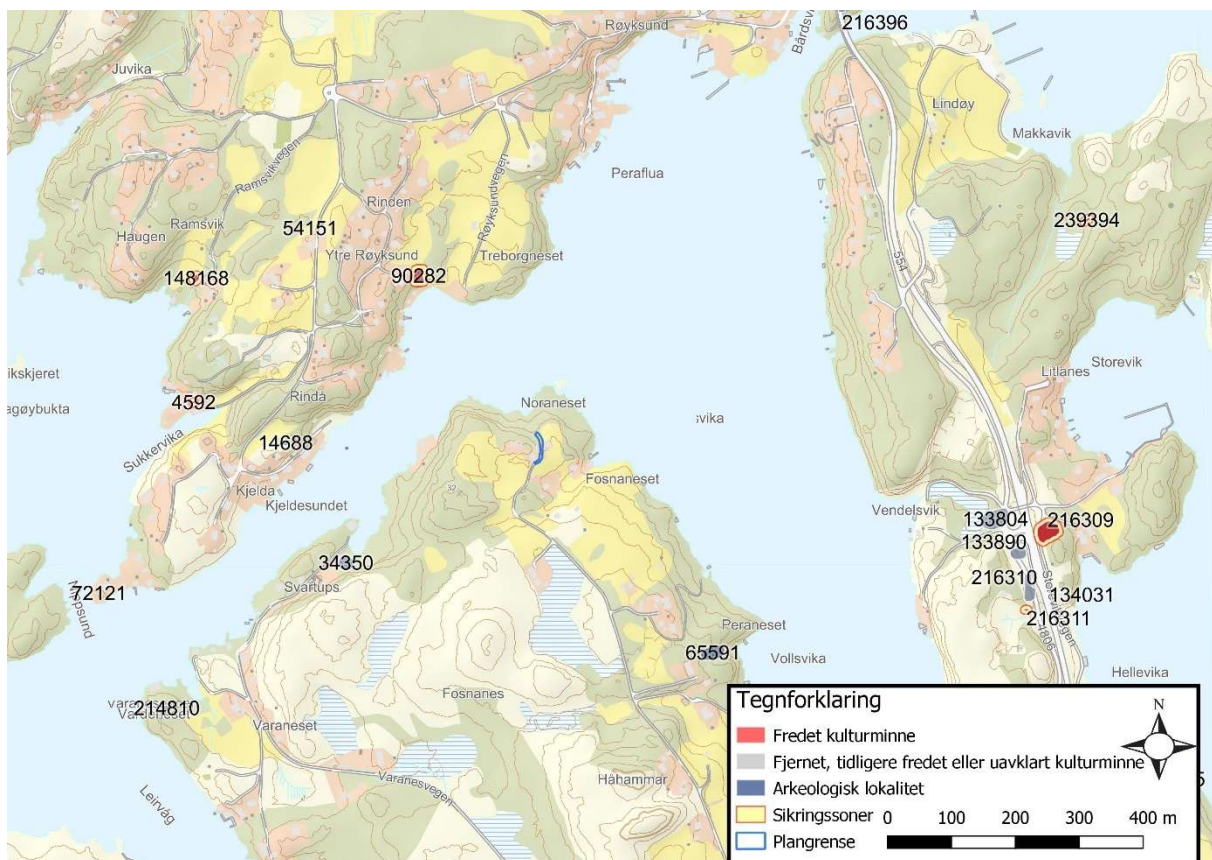

Figur 1: Planområdets plassering i Rogaland.

2.1.3 Tidligere registrerte kulturminner i området

I området Fosen/ Røyksund er det kjent flere bosteds- og aktivitetsområder fra steinalder, noe som gjør at planområdet beliggenhet gav økt potensial for automatisk fredete kulturminner, særlig fra steinalder. For øvrig er det kjent en ristning ved Sukkervika som er en av to som er registrert i Karmøy kommune (den andre ligger på Mannes N for Åkrehamn), en sjelden type kulturminne tilegnet bronsealder. Andre funn er røyser og gravfelt knyttet til jernalderen.

Funnene viser aktivitet fra steinalder frem til vår tid.

Figur 2: kart over kulturminner i området

4592	Bergkunst	Røyksund	Ristningen finnes på et lavt svaberg ved N-siden av Sukkervika, en trang bukt 150 m NV for Kjellesundet. Svaberget har flatt toppparti, og heller ellers svakt mot Ø og SØ. Ristningen er hogd inn på topp-partiet, 25 cm inn fra Svabergets V og SV ytterkant, og består av en 15,5 cm lang enlinjet båt av Fetts type A2 med utsvugne stevner og 4 mannskapstreker.
14688	Gravminne	Røyksund	Direkte på fjell. Rundrøys, vekslanemarkert, men ganske synleg i lendet. Ein god del stein syner. Mykje masse er fjerna, slik at nokså lite er bevart. Ujamm overflate. D: 10m, h: opptil 1m, men steinlaget er neppe nokon stad over 0,5m djupt.
34350	Funnsted	Neset	S7583 a - b. a. Tre strk. kleberkar. b. Bryne av kvartsitt 19,3 cm. l. Funnet i 1943 ved nrydningsarbeid av Peder Susort. Gave fra skipsreder Tycho Evers ved N.H. Tuastad. 1949.

54151	Funnsted	Tuastad	På denne marka ble under arbeid i 1958funnet S8826: Pilespiss av mørk flint. Funnet ble gjort av eieren Johannes Søvik som påviste funnstedet 19.7.-83.
65592	Funnsted	Hellevik	S9485 spissnakka trinnøks av grønnstein m/rett egg. Slipt over det hele, store hoggearr. Nakken sek.avslått. Funnet i strandkanten i 1967 på landstedet til Ivar Rønnevik. Gave fra Jon Ivar Rønnevik.
90282	Bosetning-aktivitetsområde	Tuastad	<p>Beskrivelse fra lokalitet: Steinalderlokalitet med en utstrekning på ca. 17 m N-S og 15 m Ø-V. Påvist ved prøvestikking og iakttakelse av oppgravd masse fra el-kabel. Avgrenset ved prøvestikking og iakttakelser av element i landskapet rundt som våtområde, veg og berg i dagen. Funnmaterialet består av bearbeidet flint, bl.a. en del mikroflekker. En god del av materialet er brent. De funnførende prøvestikk bærer i langt de fleste tilfeller preg av å være tatt i sterkt omrotet masse. De fleste funn kommer også fra overflateoppsamling i jord fra en oppgravd grøft for el-kabel. Det er også påvist flere andre ledningsføringer gjennom boplassen som må betraktes som sterkt ødelagt.</p> <p>Beskrivelse fra Enkeltminne: Steinalderlokalitet med en utstrekning på ca. 17 m N-S og 15 m Ø-V. Påvist ved prøvestikking og iakttakelse av oppgravd masse fra el-kabel. Avgrenset ved prøvestikking og iakttakelser i landskapet av våtområde, veg og berg i dagen. Funnmaterialet består av bearbeidet flint, bl.a. en del mikroflekker. En god del av materialet er brent. Hovedkonsentrasjonen er i den sørlige delen av boplassen orientert mot sjøen. De funnførende prøvestikk bærer i langt de fleste tilfeller preg av å være tatt i sterkt omrotet masse. De fleste funn kommer også fra overflateoppsamling i jord fra en oppgravd grøft for el-kabel. Det er også påvist flere andre ledningsføringer gjennom boplassen som må betraktes som sterkt ødelagt.</p>
133804	Bosetning-aktivitetsområde	Lindøya lok. 1a-c	Tre steinalderboplasser (Lindøy lok. 1a-c) påvist gjennom prøvestikking. Lokalitetene ble registrert i mai 2005, da det ble gjort funn i fire prøvestikk. Den ble avgrenset i november 2005. Da ble det gravd ytterligere 6 prøvestikk, alle med funn i. Tilsammen ble det under registreringene gjort 29 flintfunn. Lokalitetene ligger på tre ulike nivå i terrenget og dateres til henholdsvis MM (lok. 1B), TN (lok. 1A) og TM (lok. 1C). I vest avgrenses lokaliteten naturlig av en myr og i øst og sør av veg. Lokalitetene er delvis utgravd i forbindelse med T-forbindelsen (veiprojekt).
134031	Funnsted	Lindøya	Løsfunn av avslag av flint. Funnet ble gjort i ett prøvestikk gravd i en skråning. Massene i prøvestikket virket forstyrret og funnet er mindre sikkert. Det er mulig at det har kommet fra høyere liggende området. Nordvest for prøvestikket, og vest for Fosnavegen, ligger den utgravde lokaliteten Lindøy lok. 4. (Utgravd av AmS i 2004).
133890	Bosetning-aktivitetsområde	Lindøy 2	<p>Beskrivelse fra lokalitet: Steinalderboplass påvist gjennom prøvestikking. I to prøvestikk ble det gjort funn av 2 stk flintavslag. Lokaliteten avgrenses av negative prøvestikk, videre er den også naturlig avgrenset av gammel oppmurt vei i øst, og berg i vest og sør.</p> <p>Beskrivelse fra Enkeltminne: Avskrevet ved T-forbindelsens forundersøkelse i 2006.</p>

148168	Bosetning-aktivitetsområde	Ramsvik	I området ble det gravd seks prøvestikk. To av prøvestikkene var funnførende (PS4 og PS5) med avslag og flekkefragment i flint. Boplassområdet er avgrenset av negative prøvestikk. I flere av de negative prøvestikkene ble det funnet tegl/porselen, noe som indikerer at området er noe forstyrret i moderne tid.
216309	Bosetning-aktivitetsområde	Lindøy 5	Steinalderlokalitet registrert av Rogaland fylkeskommune i 1998. Underdøkt og utgravd av AM i 2004 og 2005. Artefaktmaterialet peker mot to bruksfaser; en tidligmesolitisk og en senmesolitisk. Den tidligmesolitiske fasen ligger konsentrert til lokalitetens nordvestlige del, det er bl.a. funnet to skiveøkser. Det senmesolitiske funninventaret ligger spredt utover et større areal på nærmere 300m ² . Lokaliteten er bare delvis undersøkt v. prøvestikk. Den var på undersøkelsestidspunktet allerede forstyrret av moderne inngrep i den nordlige og de nordvestlige delene.
216310	Bosetning-aktivitetsområde	Lindøy 4	Steinalderlokalitet registrert av Rogaland fylkeskommune i 1998, gjennom 7 funnførende prøvestikk. AM gjennomførte forundersøkelser i 2003, hvor 7 nye funnførende stikk ble gravd. Lokaliteten ble utgravd i 2004 og 2005, og det ble gjort funn i hele det 460m ² store området som ble åpnet, med en klar funnkonsentrasjon sørvest på flaten. Over 20.000 funn ble samlet inn. Funnmaterialet knyttes på typologisk grunnlag i all hovedsak til senmesolitikum. Størrelsen og den markante funnkonsentrasjonen antyder at det har stått en boligkonstruksjon på stedet. Et kulturlag er tolket som gulv innenfor en hyttetuft. Et ildsted ble funnet.
216311	Bosetning-aktivitetsområde	Lindøy 4B	Steinalderlokalitet som ble funnet ved utgraving av Lindøy 4, som ligger ca. 15m nord for denne. Flintartefakter ble funnet i en hage, og lokaliteten ble ikke berørt av veibygging.
214810	Sjømerke	Vareneset	Lite tydelig/uklart markert steinpakning av uviss størrelse synlig på toppen av bergkollen. Vokser skog her i dag, steinene synlig i område av skogbunnen. Trolig rest etter varde eller gravrøys
72121	Gravfelt	Kjellerneset	På toppen, lengst i SV 1) Rundrøys, uklart markert, lite synleg. Lyngkledd, noko gras. Noko stein syner. Overmidten går eit grunnt ca. 4m, br.søkk N-S. Opprinneleg dj 11m, hj nå i opptil 0,5m. Kant i kant med og NA for 1: 2) Rundrøys, uklart markert, lite synleg i lendet. Ein del stein syner. Oppgravt i midten der det er eit krater med d.ca. 4m. I botn ligg det 2 større stein i retning NV-SA, her er mest som ei 3m l. og 0,75m. br.grop. D. ca.7m,h.ca.0,5m.
65591	Gravfelt	Neset	Peder Sjuksen fant under dyrkingsarbeid 2 graver med gravkammer i 1918 - 19 (muligens 1923). Begge gravenesom lå tett ved sida av hverandre var steinsatte, og jorda over dem var godt og vel 1m. I en eller hver av gravene fant en 2 leirkrukker av form som en russe-skål. Funnet blei ikke avmeldt, og gravene blei rasert.
239394	Bosetning-aktivitetsområde	Lindøya	Boplass, definert ut fra tre positive prøvestikk og topografien i området. Registrert av Rogaland fylkeskommune i forbindelse med anleggelsen av en tursti gjennom området. Datert ut fra funn til mellom- til sen-neolitikum.

Tabell 1: Liste over kulturminner i nærområdet

2.2 Metode og faglige rammer

2.2.1 Overflatesøk

Ved overflatesøk blir det gjort en systematisk gjennomgang av området for å finne freda kulturminner som er synlige på markoverflaten. Overflatesøk kan også være et ledd i planleggingen av registrering med sjakting og/eller prøvestikking. Eksempel på synlige kulturminner er røyser, gardfar, geiler, tufter, helleristninger, kullgroper, jernvinneanlegg, bygdeborger, hulveier og fangstanlegg.

2.2.2 Prøvestikking

Prøvestikking er en arkeologisk metode som i hovedsak benyttes for å påvise steinalderlokaliteter. Et prøvestikk er et ca. 50 x 50 cm stort hull som graves med spade ned til antatt steril undergrunn. Massene blir vannsådet i 4 mm nettingsåld slik at gjenstandsfunn i form av redskaper, avfall etter redskapsproduksjon, brente bein, kull osv. blir synlige i såldet. Stikket graves og dokumenteres etter stratigrafiske lag for å få god kontroll på hvilke lag som er funnførende. I enkelte tilfeller vil gravemaskin bli brukt for å fjerne jordlag som ligger over de lagene man ønsker å undersøke med prøvestikking. Dette vil spesielt være aktuelt i flyvesandsområder og i områder der det er kjent at det er opparbeidet mye masse i nyere tid.

Avstand mellom prøvestikkene vil variere, blant annet ut fra topografiske forhold, forhistoriske strandlinjekurver og antatt potensiale.

2.2.3 Innmåling

Innmålingsutstyret som brukes er en GPS CPOS RTK med en nøyaktighet på 2 cm.

2.2.4 Periodeinndeling

Hovedperiode	Underperiode	BP (ukalibrert)	f. Kr / e. Kr (kalibrert)
Eldre steinalder (mesolitikum)	Tidligmesolitikum	10000 – 9000 BP	9200 – 8100 f. Kr
	Mellommolitikum	9000 – 7500 BP	8100 – 6400 f. Kr
	Senmesolitikum	7500 – 5200 BP	6400 – 4000 f. Kr
Yngre steinalder (neolitikum)	Tidligneolitikum	5200 – 4700 BP	4000 – 3300 f. Kr
	Mellomneolitikum A	4700 – 4100 BP	3300 – 2600 f. Kr
	Mellomneolitikum B	4100 – 3800 BP	2600 – 2300 f. Kr
	Senneolitikum	3800 – 3500 BP	2300 – 1800 f. Kr
Eldre bronsealder	Periode I – III	3500 – 2900 BP	1800 – 1200 f. Kr
Yngre bronsealder	Periode IV – VI	2900 – 2440 BP	1200 – 500 f. Kr
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	2440 – 2010 BP	500 – 0 f. Kr
	Romertid	2010 – 1680 BP	0 – 400 e. Kr
	Folkevandringstid	1680 – 1500 BP	400 – 570 e. Kr
Yngre jernalder	Merovingertid	1500 – 1210 BP	570 – 793 e. Kr
	Vikingtid	1210 – 1000 BP	793 – 1030 e. Kr
Middelalder	Tidlig middelalder		1030 – 1130 e. Kr
	Høymiddelalder		1130 – 1350 e. Kr
	Senmiddelalder		1350 – 1537 e. Kr
Nyere tid	Etterreformatorisk tid		1537 e. Kr <

Tabell 2: Periodeinndeling brukt i rapporten.

2.3 Praktisk informasjon

2.3.1 Deltagere og tidsbruk

Deltagende arkeologer fra Rogaland fylkeskommune var Isabel F. Berget og Christopher F. Kvæstad. Det ble brukt 2 dagsverk (1 dag) i felt.

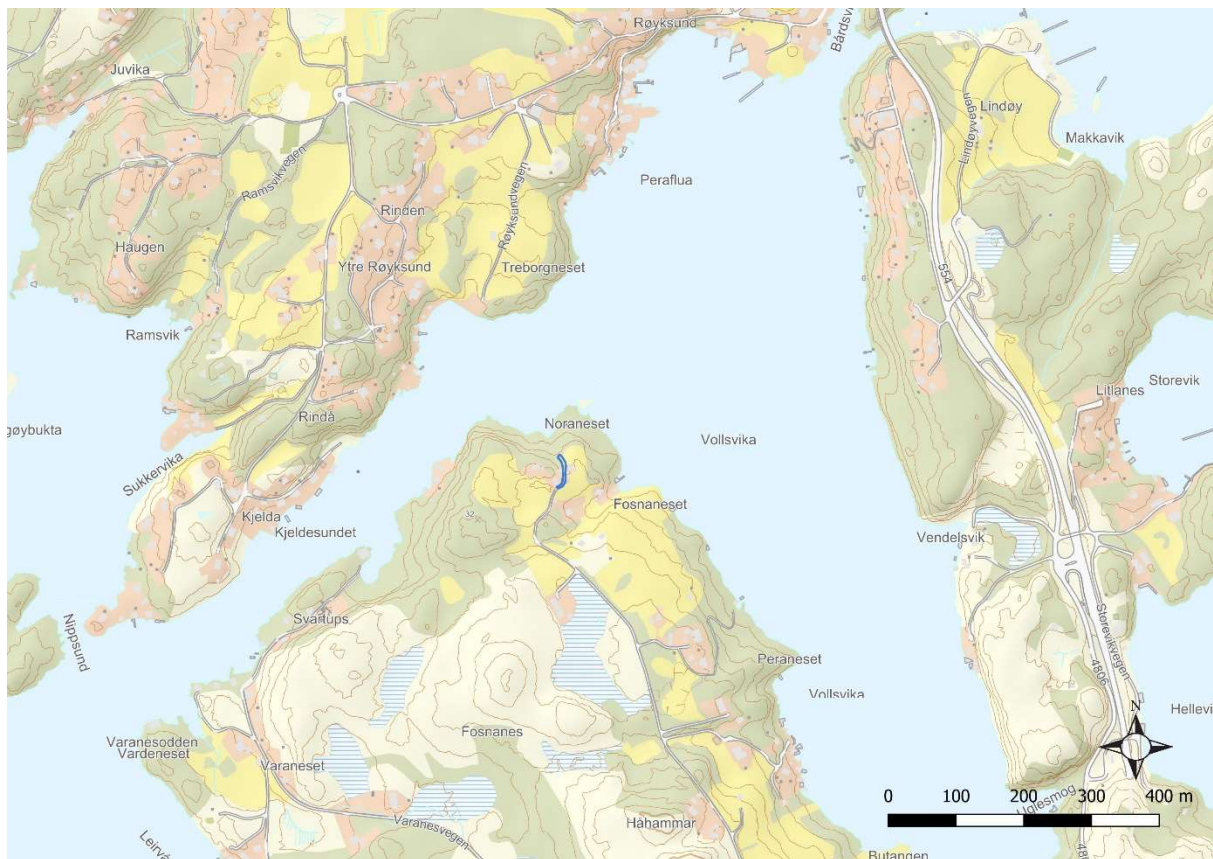
3 Undersøkelsen

3.1 Generelt om undersøkelsen

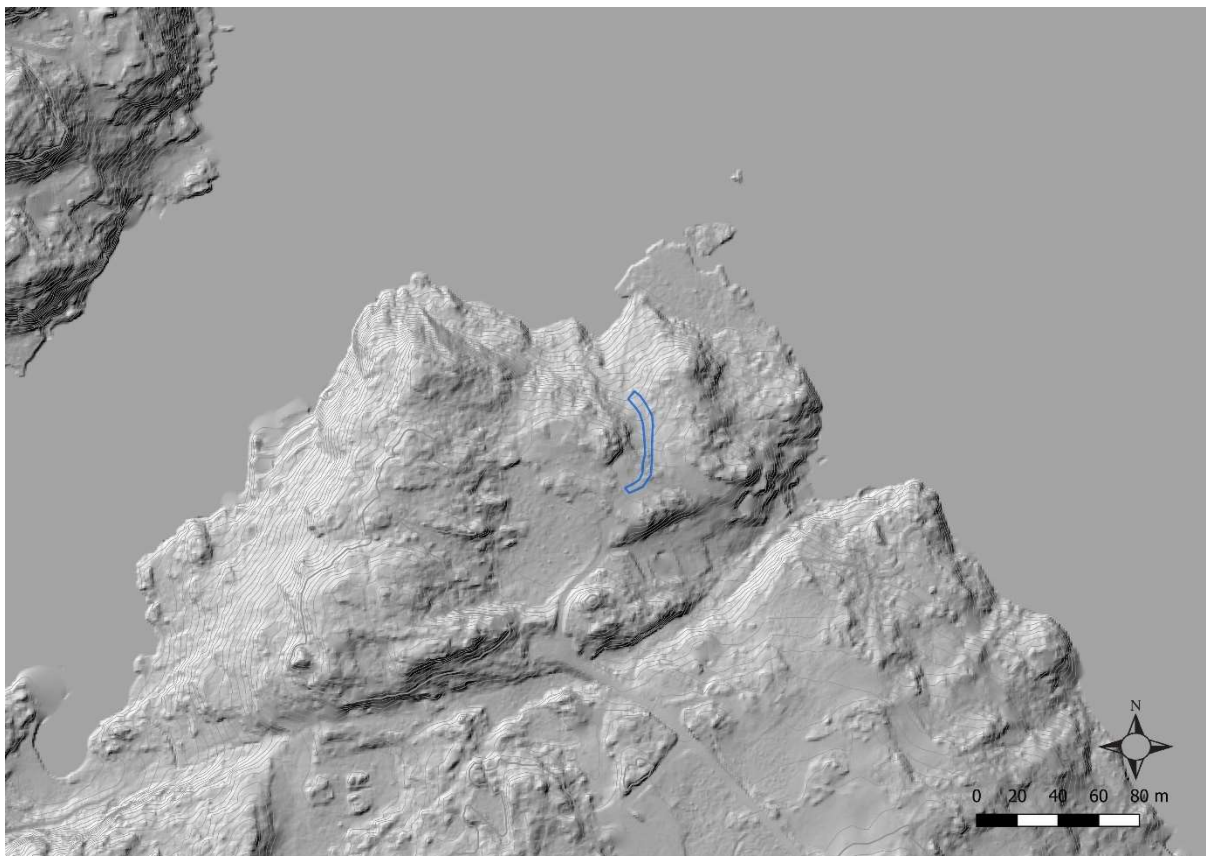
Planområdet ligger ytterst mot Noraneset i et område som ligger beskyttet inne i Vollsvikabassenget like ovenfor Røyksund havn. Planen ligger 750 m i luftlinje fra tunnelåpningen til T-forbindelsen på Fosen, hvor det i 2004-2005 ble gravd ut flere steinalderlokaliteter fra senmesolitikum.

Området var under siste istid mellom to små vikar med gode forhold for avlegging av boplass. Med høyere vannstand (10-15 meter) ville den lille marken sørøst for våningshuset (utenfor planområdet) være en mulig boplass med utløp til fjorden i nord og sørøst (Figur 3).

Plangrensen går ikke over marken, men vest og nordvest for denne. Sørlig halvdel av planområdet består av ulendt, bratt terreng med store steiner. Det går en gangveg av betong mellom våningshuset og uthuset like vest. Nord for denne gangveien flater terrenget ut og er uten større stein i overflaten. I dette området ble det satt i alt 6 prøvestikk, der 3 viste påført og forstyrret undergrunn (omrotet) og 3 var uten funn.

Figur 3: Planområdet ved Vollsvika

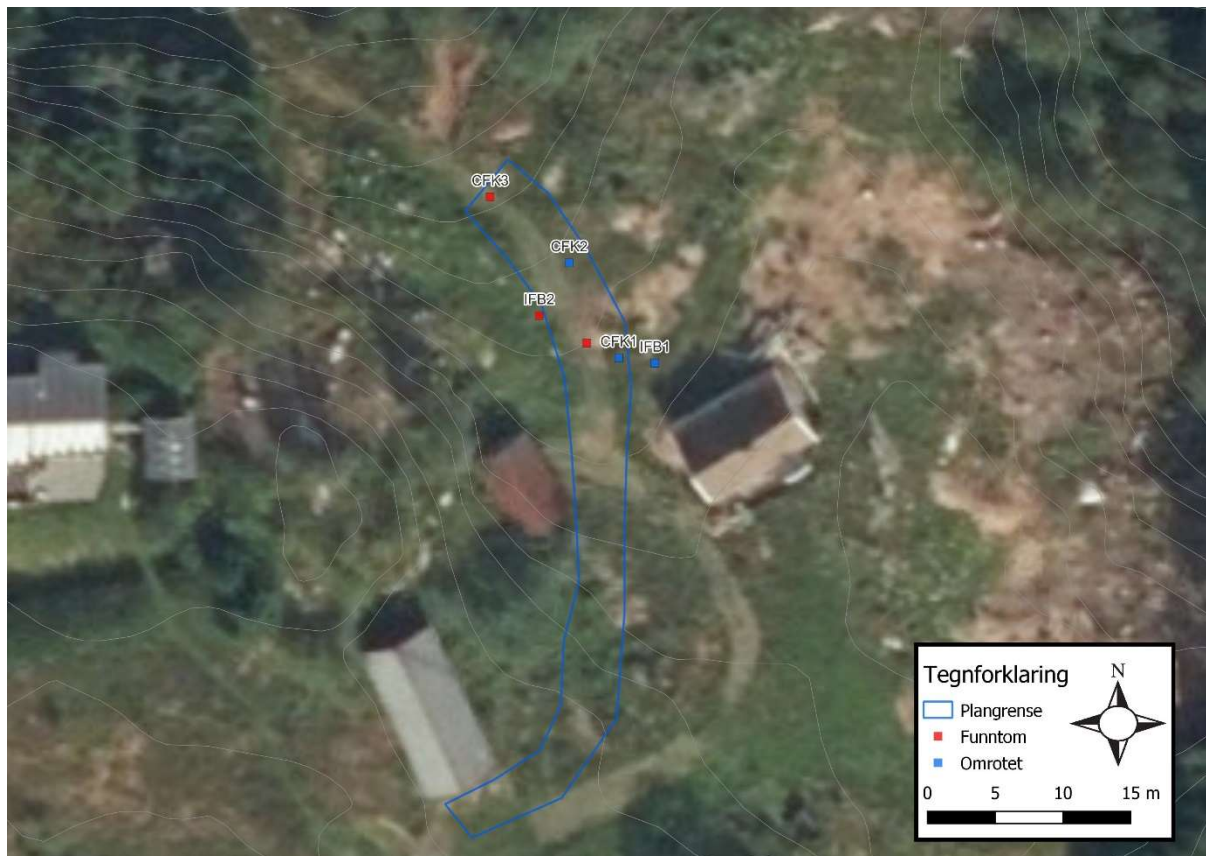

Figur 4: LiDAR kart over planområdet med dagens havnivå.

Figur 5: Flyfoto med plangrensen påført

Figur 6: Kart over prøvestikk

Prøvestikkene øst for eksisterende veg viste store forstyrrelser i undergrunnen (CFK 1, CFK2, IFB1). Det var tydelig påførte masser i de øverste 20.30 cm, med teglstein og moderne glass. Under var et det større steiner over fin gråbrun silt. Det ble funnet flint IFB1 og CFK2, men det var tilknyttet de påførte massene. Flinten var av dårlig kvalitet og uten slagbule (ikke slått) og tolkes som naturflint.

Undergrunnen var uforstyrret i prøvestikkene som ble satt i veien og vest for denne (IFB2, IFB3, CFK3). Massene består av fin, rødbrun silt og sand med noe småstein. Det ble funnet en naturlig flintknoll (d. 2,5 cm) som heller ikke tolkes som bearbeidet i IFB2.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet.

4 Konklusjon

Det ble i alt satt 6 prøvestikk, der ingen var funnførende.

Planen er ikke i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Litteraturliste

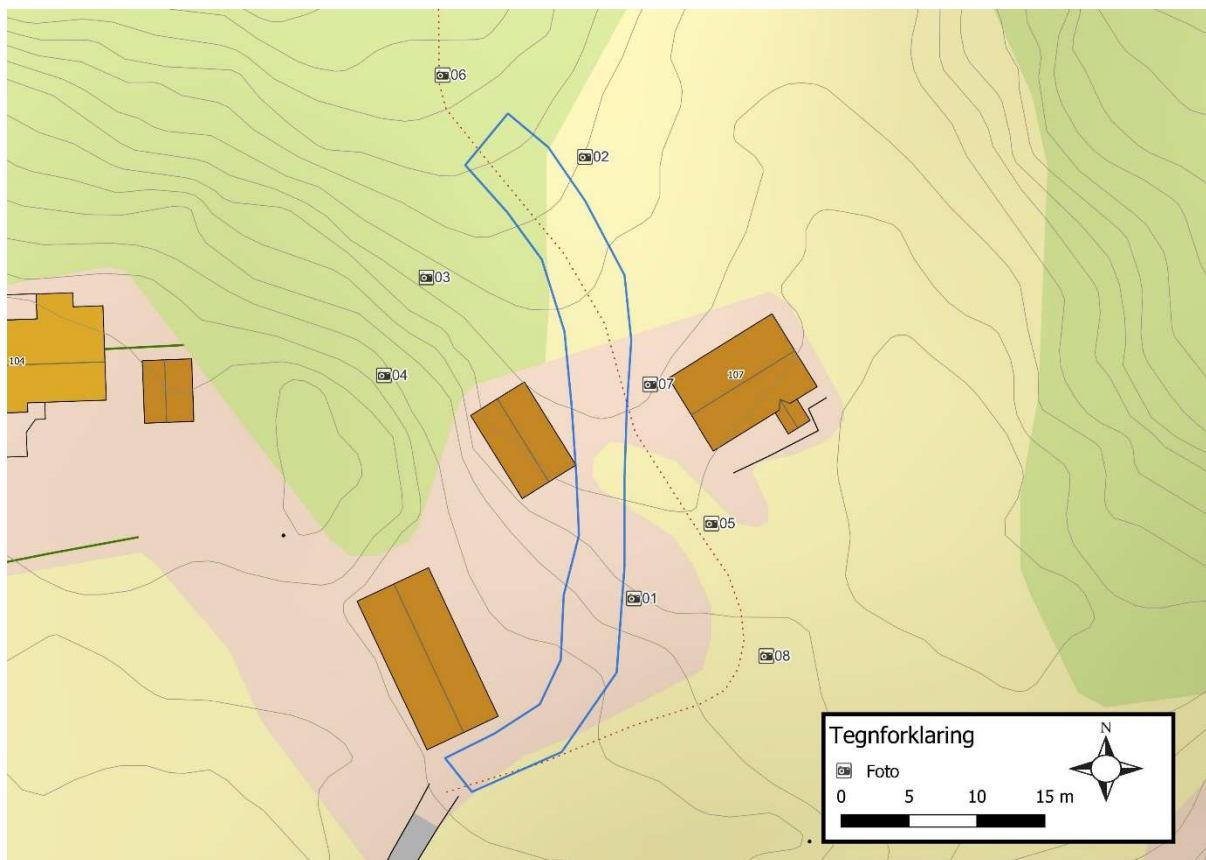
Jacobsen, H & Follum, J-R. 2008. *Kulturminner I Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år*. Tun Forlag.

Prøvestikkliste

Navn	Dybde (cm)	Funn	Størrelse (cm)	Beskrivelse	Funn-dybde	Antall funn
CFK1	38	Omrotet	50x50	0-10: Torv 11-25: Humus, røtter og stein. Moderne glass 26-38: Fet humus, grov grus med fjell nederst		
CFK2	62	Omrotet	50x50	0-10: Torv 11-32: Mørk fet humus, stein og grus 40-62: Like masser, men med mye stor stein. Tegl nederst, er fyllmasse. 62-: grå fin silt over stein/fjell	26-32: Flintbit	1
IFB2	64	Funnto m	40x40	0-35: svart, klebrig silt. Noko glas og tegl. 35-60: lys brunraud silt med småstein. Funn av flintknoll. 60-64: lys, gulbrun silt med sand og småstein. Større steinar i botn smalner inn stikket.	55-60: Flintknoll	1
IFB3	42	Funnto m	40x40	0-35: svart silt med mykje røtter og stein. Påfylt med litt grus. 35-42: Brunsvart silt med mykje småstein. Stein i botn.		
CFK3	42	Funnto m	50x50	0-6: Torv 7-14: Grov grus og småstein, kompakt. 15-38: Stor stein med grusblannede jordmasser. Tegl i massene. 39-42+: Fin grå siltholdig sand, leire under		
IFB1	40	Omrotet	40x40	0-25: torv, svart silt med bark, glasbiter og tegl. 25-40: svart til grå silt med noko sand. Glasbiter og tegl. Steinar og berg i botn. Flintbit funnet saman med tegl på 35 cm.	35: Flintbit	1

Tabell 3: Liste over prøvestikk

Fotoliste

Figur 7: Fotokart

Navn	Beskrivelse	Retning	Dato	Sign
01	Planområde	N	06.08.2020	CFK
02	Planområde	S	06.08.2020	CFK
05	Plan etter prøvestikk	NV	06.08.2020	CFK
07	Øvre del av plan. Ulendt terreng	S	06.08.2020	CFK
08	Øvre del av planområdet	V	06.08.2020	CFK
04	Planområde, midtre del	NØ	06.08.2020	IFB
03	N-del av planområde	NØ	06.08.2020	IFB
06	Planområde, N-del	SØ	06.08.2020	CFK

Tabell 4: Liste over foto

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130 sentrum

4001 Stavanger

Besøksadresse

Arkitekt Eckhoffs gate 1

4010 Stavanger

Telefon

51 51 66 00

E-post

firmapost@rogfk.no

www.rogfk.no

Rogaland
fylkeskommune

Lydbølger fra mangfoldige Rogaland – vårt vitale fylke.
Disse grafiske bølgene gjengir lyden av Månafossen, Gjesdal.